

OyunPerest

Doç. Dr. Saniye Bencik Kangal

Ebeveyn-Çocuk Serisi

Ebeveyn-Çocuk Serisi

Oyunperest®

Doç. Dr. Saniye Bencik Kangal

Genel Koordinatör: Akif Aktuğ

Editör: İpek Arman

Kapak Tasarımı: Songül Düzgün

Grafik Tasarım: Ceyda Kocatürk

Fotoğraflar: Aykut Kangal

Elma Ekibi: Ahmet Seyfi Atmaca, Bahar Güzel, Çiğdem Karaca, Demet Uyar,

Gamze Aras Azapoğlu, Gülderen Çopur, Hüseyin Yılmaz, Merve Çalışkan,

Serdar Tosun, Sevim Yaylağül, Vildan Barış Örkmez, Yılmaz Çetin Sayın

ISBN 978-605-9367-45-5

1. Basım Şubat 2019

14. Basım Nisan 2021 (3000 adet)

Elma Yayınevi

Aziziye Mah. Portakal Çiçeği Sok.

No: 37/7 Çankaya/Ankara

Tel: 0312 417 72 73

bilgi@elmayayinevi.com

Yayıncı Sertifika No: 45776

Basımevi: Koza Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret AŞ

Cevat Dündar Caddesi No: 139 Ostim/Ankara

Matbaa Sertifika No: 45553

ELMA YAYINEVİ®

Kitabın tüm yayın hakları ELMA YAYINEVİ'ne aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Türkiye'de basılmıştır. "ELMA", AKADEMİ ARTI YAY. AŞ'nin bir markasıdır.

© 2019, ELMA YAYINEVİ

Bu kitapta ansiklopedi kelimesi mizahi amaçla kullanılmıştır.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Kangal, Saniye Bencik

Oyunperest / Saniye Bencik Kangal ; editör: İpek Arman.—Ankara : Elma Yayınevi, 2019.

496 s. ; 21,5 cm.—(Ebeveyn-Çocuk Serisi)

Kaynakça ve dizin yok.

ISBN 978-605-9367-45-5

1. Okul öncesi eğitimi 2. Erken çocukluk dönemi 3. Çocuk gelişimi 4. Çocuk oyunları I. Arman, İpek II. Eser adı

MLA

Kangal, Saniye Bencik. *Oyunperest*. 14. bs. Ed. İpek Arman. Ankara: Elma Yayınevi, 2021.

Hayat Amacımız

Daha eğitilmiş ve daha çok okuyan bir ülke için çalışıyoruz.

Gelecek Hayalimiz

Alanımızda Türkiye'nin en saygı duyulan kurumu olacağız.

Değerlerimiz

Dürüstlük
İş Kalitesi
Girişimcilik
Hoşgörü
Yurt Sevgisi

*Oyunlarımın ilham kaynağı
oğlum Demir'e...*

► OYUNPEREST YOLUNDA ◄

Bir sonbahar akşamıydı. Oğlum Demir o zamanlar yaklaşık iki yaşlarındaydı ve son derece hareketli bir çocuktü. Her akşam eve giderken günlük sıkıntılarımı olabildiğince bir kenara atıp, onunla nasıl vakit geçireceğimi düşünmeye çalışırdım. Yine böyle bir günde, eşim beni işten almış, eve doğru giderken birden ona "bu akşam ne pişirsem sorusu gibi bu akşam ne oynasam sorusuna cevap veren bir sayfa olsa keşke" dedim. Sonra bir an durdum ve "Aykut akşamları Demir'le oynarken fotoğraflarımı ve videolarımı çeker misin?" diye sordum. "Ben çekerim ama sen bunca yoğunluğunun içinde, her akşam aynı istikrarla paylaşım yapabilir misin?" dedi. "Denerim" dedim. "Denerim" bence çok sihirli bir kelime. Birçok kapıyı açan, insanı yeniliklerle buluşturan, geliştiren bir kelime. Evet denedim, iyi ki de denemişim. Yıllarca oyun paylaştım. Paylaştıkça büyüdük. Büyüdükçe aramızdaki bağ da arttı. "Kitap istiyoruz, oyun kitabı istiyoruz, yaşlara göre ayrılmış şekilde istiyoruz" dediniz. İstediginiz şu anda ellerinizde...

Hep birlikte oynadık, yorumladık, paylaştık. Bu nedenle kitap hepimizin kitabı dedik ve ismine hep birlikte karar verdik. Akademisyenanne isimli instagram hesabıma yaklaşık altı bin yorum bırakarak, kitabın isminin konmasına fikirleriyle destek olan tüm dostlarımızın önerileri kitabın arkasında yer alıyor. Hepsi çok güzel ve çok özel.

Bir tanesini seçmek inanın çok zordu ama benim hayalperest ruhu- ma en çok "oyunperest" hitap etti.

Oyunperest fikrini öne sürerek kitabımıza isim anneliği yapan Esra Şahman, Makbule Yüksel Kızılkaya, Esra Kara Coşkun ve Nehir Tayfur'a çok teşekkür ediyorum.

Yaklaşık altı bin fikri bilgisayara aktarmakta çok zorluk yaşadım. Yaşadığım zorluğu sosyal medya hesabımda paylaşınca ertesi gün mail kutumda tüm yorumların listelenmiş halini gördüm. Bu listeleri tamamen gönüllü olarak yapıp bize ulaştıran, kitabımızın isim yolculuğuna büyük bir katkıda bulunan Dr. Esin Eraydın Erdoğan'a çok teşekkür ediyorum.

Bir diğer teşekkürüm Sevilay Yıldız'a. Sevilay Öğretmen Sultanbeyli'de bir ilköğretim okulunda görev yapıyor. Instagramda kitabın ismi ne olsun diye sorunca o da öğrencilerine sormuş ve çocuklar kendi kitaplarının kapaklarını tasarlamışlar. Böyle içten, böyle özveriyle yapılan katkı karşısında kayıtsız kalamazdık elbette. Çocukların çizdikleri resimleri gerçekten kitabın kapağına koymaya karar verdik. Kitabın kapağını resimleriyle şenlendiren Esmenur'a, Canan'a, Ahmet Sefa'ya, Meryem'e, Ecrin'e, Ebrar İkra'ya, Musap'a, İrem Su'ya, Ömer Mert'e, Hüseyin Emir'e, Duru'ya, Azra'ya, Rojhat'a ve Ecrin'e çok teşekkür ediyorum, ömürlerinin çizdikleri resimlerdeki gibi rengârenk olmasını diliyorum.

Ve işte *Oyunperest* karşınızda...

» AKADEMİSYEN ANNE «

Akademisyen Anne 2013 yılında, oğlu Demir Kangal ile birlikte doğdu. Küçük bebeği kucacıdayken çocuk gelişimci olmasına rağmen çok bocaladı. Her şeyi okuyarak, araştırarak yapmaya alışmış olan Akademisyen Anne, çocuk büyütmenin tam olarak kitaplardaki gibi yürümediğini fark etti. Annelikle ilgili karşılaştığı her sorunda makaleleri okudu, kitapları okudu, internet sayfalarını, blogları okudu. Blogların hissettirdiği duygu yoğunluğunu sevdi ve kendisine bir blog açtı.

2014 yılında ise "akademisyen anne" isimli instagram hesabında (@akademisyenanne) bilgilerini deneyimleriyle harmanlayarak, anneler ve anne adaylarıyla paylaşımında bulunmaya başladı. Gelişimsel öneriler, oyunlar paylaştı. Paylaştıkça çoğaldı. Paylaşımları birçok farklı sayfada yankı buldu ve anne çocuk kategorisinde popüler sosyal medya kullanıcıları arasına girdi.

2017 yılında eşinin ve bir bilişim ajansının desteğiyle Akademisyen Anne mobil uygulamasını IOS ve Android kullanıcılarının kullanımına uygun olarak oluşturdu. Bu mobil uygulama ülkemizde, annelerin çocukları için oyun önerileri alabildiği ve kendi oyunlarını paylaşabildiği ilk mobil uygulama olma özelliğini taşıdı.

Akademisyen Anne aynı ismi taşıyan instagram hesabı, mobil uygulaması, web sayfasında paylaşımlarına büyük bir aşkla devam etmektedir. Akademisyen Anne'nin gözünde onu takip eden her birey çok özel ve değerlidir...

► DOÇ DR. SANİYE BENCİK KANGAL ◄

Doç. Dr. Saniye Bencik Kangal (Akademisyen Anne) 1980 yılında Ankara'da dünyaya geldi. Mutlu bir çocukluğun ve uzun bir eğitim maratonunun ardından, 2003 yılında Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl özel bir zihinsel engelliler rehabilitasyon merkezinde çocuk gelişimci, 2004 yılında ise özel bir anaokulunda eğitim koordinatörü olarak görev yaptı. Aynı yıl mezun olduğu okuluna dönerek, araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programından 2006 yılında yüksek lisans, aynı programdan 2010 yılında doktora derecelerini aldı. 2011 yılında öğretim görevlisi, 2014 yılında yardımcı doçent, 2017 yılında doçent unvanlarını aldı.

Saniye Bencik Kangal, çocuk ve oyun, çocuk edebiyatı, üstün yetenekli çocuklar, okul öncesi eğitim alanlarında teorik ve pratik çalışmalar yürüterek, ilgili alanlarda ailelere ve eğitimcilere yönelik seminerler, hizmet içi eğitimler vermekte ve atölye çalışmaları düzenlemektedir.

Halen Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Çocuk Gelişimi Bölümü bünyesinde normal gelişim gösteren ve üstün yetenekli çocuklar ve aileleri için gelişim takibi, danışmanlık ve eğitim hizmeti sunmaktadır.

Mesleğini büyük bir aşkla ve tutkuyla yapan yazar, dünyanın en güzel mesleğine sahip olduğunu düşünmektedir. Çünkü bir çocuğa dokunabilmek, bir aileye ulaşabilmek dünyalara bedeldir...

» ÖNSÖZ «

Sevgili anneler, babalar, çocuk gelişimciler, okul öncesi öğretmenleri, psikologlar, psikolojik danışmanlar ve çocukla çalışan, yolu çocuk ve aileyle kesişen tüm oyun dostları! Bu kitap geleceğimizin mimarı çocuklarımızın mutlu, kendine güveni yüksek, eleştirel düşünebilen, farklılıklara saygı duyabilen bir nesil olarak yetişmesine katkı sağlayabilmek hayaliyle yazıldı.

Bu hayale bazen bir karton kutu, bazen bir pipet, bazen bir gazoz kapağı ya da su şişesi hatta mandallar, kaşıklar, fırçalar, meyveler, sebzeler, baklagiller eşlik etti.

Hiç oyuncak olmadan çevrenizde kolaylıkla bulabileceğiniz malzemelerle, gelişimi destekleyici nitelikte oyunlar üretmenin mümkün olduğu bir kez de bu kitapla ortaya kondu.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap pahalı oyuncaklara ihtiyaç duymadan, eğlencenin ve gelişimin kol kola yürüyebileceği çiçekli bir patika sunuyor. Neşeyle, huzurla, umutla bu patikadan yürümeye var mısınız? O halde oyun ve eğlence yolculuğunuz başlıyor, kemerleri çözün!

OKUYUCUYA NOT • 14

BAŞLARKEN • 16

Neden Yalnız Oynamıyor? • 19

Arkadaşlarıyla Ne Zaman
Oynayacak? • 21

Çocuğumla Ne Kadar
Oynamalıyım? • 26

Neden Oyun Onuyoruz? • 27

EVDE OYUN VAR! • 29

TAM DONANIMLI DUYU
ATÖLYESİ: MUTFAK • 30

FİZİK DENEYLERİ
LABORATUVARI: BANYO • 32

OYUNCAK MÜZESİ: SALON • 34

ATMA, OYNA • 35

KARTON KUTU • 36

Kartondan Uçak • 37

Otoparkçılık • 40

Dev Ayaklar • 42

Dev Ayakların Dansı • 44

Kutu İçinde Boyama • 46

Kutudan Tünel • 48

Kartondan Araba • 50

Tık Tık Tık Kim O? • 51

Kutudan Adam • 52

Basketçi Kutudan Adam • 54

Sayı Sever Kutudan Adam • 56

Dip Bi Yöp • 57

Bil Bakalım • 58

Dalya • 60

Kutudan Misket • 62

Kutu Yarışları • 64

Kutu Hikâyeleri • 65

Gizli Kutu • 68

Hazine Kutusu • 70

PLASTİK TABAK • 72

Tabak Tabak Rakamlar • 73

İsimli Tabaklar • 74

Say Bakalım • 76

Çevreci Robot • 78

Delik Tabak • 80

PLASTİK-KÂĞIT BARDAK • 82

Bardak Yolu • 83

Eşini Bul • 84

Hangi Renk • 86

Bardak Yarışı • 88

Piramide Üfleyenler • 90

Bardak Rezidans • 92

Duygusal Bardaklar • 94

Bardak Basketbolu • 97

Çemberin Dışında • 98

Bardak Sörfü • 100

Bardağa Üfleyenler • 102

Bardak El • 104

Kulağım Sende • 106

Bardağı Devirenler • 108

PLASTİK ŞİŞE VE KAPAKLARI • 109

Şişe Bulmacası • 110

Marakas • 112

Ne Kokusu • 114

Kanal • 116

Bu Nasıl Göbek? • 117

Gıt Gıt Gıdaaak! • 118

Şişe Açma Olimpiyatları • 119

Kapağını Arayan Şişeler • 120

Şişe Şişe Top • 122

Yolunu Arayan Kapak • 124

Anten • 126

Bil Bakalım • 128

Sulu Harfler • 130

Kapak Labirenti • 132

ÇUBUKLU (ABESLANGLI) OYUNLAR • 133

- Eğlenceli Geometri • 134
- Fındık Kaydıracağı • 136
- Abeslang Matematiği • 138
- Abeslang Futbolu • 139
- Harf Farkındalığı • 140
- Eşini Bulma • 142
- Abeslang Sanatı • 144
- Kuş Evi • 146
- Dengeli Abeslang • 148

PİPET • 150

- Pipet Labirenti • 151
- Kâğıt Toplama • 152
- Köpük Köpük • 154
- Üfleme Yarışması • 156

KÂĞIT • 158

- Ne Tuttun? • 159
- Hangisi? • 162
- Bul, Yap! • 164
- Hop Hop • 166
- Rengini Seç • 167
- Yapıştı! • 168
- Renkli Kâğıt Dansı • 170

BÜYÜK KÂĞITLAR • 172

- Zıp Zıp Zıplarım • 173
- Kalıbımı Basarım • 174
- Baskıcı Balon ve Ponpon Sebzelere Karşı • 176
- İzini Bırak • 178
- Acil Yardım Ekibi • 180
- Duvardan Duvara • 182
- Sayı Avcısı • 184
- Sayı Poşeti • 186
- Hapsolan Rakamlar • 188
- Harf Otoyolu • 190

- İsmi Bul • 191
- İsim Tırtılı • 194

YAPRAK • 195

- Yaprak Toplama • 196
- Yaprak Dansı • 198
- Yaprak Eşleştirme • 200
- Yaprak Baskısı • 202
- Kitap Ayracı • 204

TUVALET KÂĞIDI VE RULOSU • 206

- Kule • 207
- Rakamlar Kulesi • 208
- Tuvalet Kâğıdı Bowlingi • 209
- Kuş Yemi • 210
- Top Düşürmece • 212
- Hedefe Koş • 214
- Tuvalet Kâğıdı Rulosuyla Mühendisliğe Giriş • 216
- Kaç Ponpon Var? • 218

BUL BULUŞTUR OYNA • 219

ELEKTRİK BANDI • 220

- Kutu Yuvarlama • 221
- Zikzaklı Yollar • 222
- Bantbol • 224
- Taşıma Su • 226
- İsmi Bul • 228
- Yolu Geç, Aynısını Bul • 230
- Haydi Alışverişe • 232
- Temiz Geometri • 234
- Labirent • 236
- Üçgen, Kare, Daire • 238
- Çizgi Çizgi Yollar • 240
- Duygusal Geometri • 242
- Yollarda Oyun • 243
- Çemberimde Ayaklar • 244
- Çember Matematiği • 245

TOP • 246

- Aramızda Kalsın • 247
Toplarla Dans • 248
Evde Golf • 250
Fırçalı Mini Basket • 252
Sırt Sirta • 254
Tavşan Yarışı • 255
Kepçeli Top • 256
Sebze mi? Meyve mi? • 258
Sayılara Hücum! • 260
Top Rampası! • 262
Sopalık Top • 264
Sudan Top Kaçırma • 266

KAŞIK • 268

- Kaşıklardan Kaşık Beğen • 269
Kaşıklarla Müzik • 272
Kaşık Yarışı • 274
Tak Tak • 276
Kaybolan Kaşıklar • 278
Kaşık Çıngırak • 280
Kaşık Vurma • 282

FIRÇALARLA OYUNLAR • 285

- Fırçalarla Sanat • 286
Fırça Dansı • 288
Fırçala Sen de • 290

ÇORAP • 293

- Çorabının Eşi • 294
Bu Çorap Kimin • 296
Kafa Kafaya • 298
Çorap Yıkama • 300

YASTIK MİNDER • 301

- Yastık Savaşı • 302
Günaydın Komşular • 303
Yumuşak Gemi • 304
Sumo Yastıko • 306
Kaplumbağa • 308

- Yerden Yüksek • 309
Minder Kapmaca • 310
Timsah Yürüyüşü • 312
Yastık Mağara • 314

ELBİSE ASKISI • 315

- Askısız Gömlekler • 316
Askılarla Dans • 318
Askıdan Terazi • 320
Yeşil Askı ve Kış Mevsimi • 322

ZAR • 325

- Zar Atalım • 326
Saklanan Sayılar • 328
Topla Bakalım • 330
Renkli Zar • 332
Bilmece Zarı • 334

MANDAL • 339

- Abaküs Mandalus • 340
Mandal Takma Olimpiyatları • 341
Mandal Dansı • 342
Sesleri Mandalla • 344
Yakalarsam Mandallarım • 346
Zıpla Mandalla • 348
Durma Mandalla • 350
Bul Buluştur Mandalla • 352
Mandal Avcıları • 354

BALONLAR • 355

- Kaçma Patlatırım • 356
Bombastik! • 358
Balonu Kaşıkla! • 360
Balon Vurma • 362
Donbalon • 364
Balon Tenisi • 366
Ayakla Balon • 367
Duygusal Balonlar • 368
Balon Matematiği • 370
Bayramlık Balon • 372

Balonbol • 374
Patlayan Basketbol • 376

HARİTA • 377

Gezi Kutuları • 378
Benim Dünyam • 380
Nerede? • 382
Bayraklar Tombalası • 384
Küçük Mühendisler • 386

MUTFAKTAN AL OYNA • 387

BULGUR • 388

Şantiye Şefi • 389
Kaybolan Yapboz • 390
Bulgur Taşıyıcısı • 392
Bulgur Sanatçısı • 394
Ponpon Avcısı • 395
Sihirli Tepsi • 396
Kilit Bulma • 398

MISIR • 401

Patlamış Mısır Dansı • 402
Mısırdan Adam • 403
Neye Benziyor? • 404

MANDALİNA OYUNLARI • 405

Mandalina Avı • 406
Mandalina Matematiği • 408
Mandalina Deneyi • 409
Mandalina Dansı • 410
Mandalinalar Alnımızın Ortasında • 411
Mandalina Sanatı • 412
Mandalina Suyu • 413
Mandalina Yarışı • 414
Mandalina Seven Rakamlar • 416

TARİFLER • 418

İmza Kurabiyesi • 419
Kamyon Kazası • 420

Çikito • 422
Turşu • 424
Elmalı İhlamur • 426
Granola • 428
Soğuk Çorba • 430
Meyveli Dondurma • 432
Fırında Ispanak • 434
İncir Uyutması • 436
Reyhan Şerbeti • 438

OYNA DA OYNA • 439

PRATİK OYUNLAR • 440

Kuyruk Yakalama • 441
Hangisi? • 442
Çiçek Dikmek • 443
Çim Adam • 444
Mendil Kapmaca • 445
Cevizli Kastanyet • 446
Gezen Boncuk • 448
Kimin Eli? • 450
Şarkı Seven Kavanoz • 452
Karton Poşet • 454
Mikropsavar • 456
Süngerli Su Yarışı • 458
Delikten Geçir • 460
Torbadan Duş • 461
Fıfıs Futbol • 462
Hangi Duyguyum • 464

EV İŞİNDEN OYUN OLUR MU? • 465

Halı Yıkamak • 466
Bulaşık Yıkamak • 467
Fındık Kırma, Kestane Soymak • 468
Makas Fasülyesi • 469
Çamaşır Bulaşık Makinesi
Boşaltmak • 470

İNSTAGRAMDAN GELEN İSİM ÖNERİLERİ • 471

► OKUYUCUYA/OYUNCUYA NOT ◄

Sevgili oyuncu, oyunlardan oyun seçmeden önce birkaç küçük hatırlatma yapmak istedim. Öncelikle oyunların hangi yaş aralıkları için uygun olduğu oyun isimlerinin üst kısmında yer alıyor. Fakat çocuğunuz ya da çalıştığınız çocuk grubu seçtiğiniz oyunda önerilen yaş aralığında olmasına rağmen o oyundan keyif almayabilir ya da o oyundaki beceriyi yerine getiremeyebilir (örneğin çift ayak sıçraması gerekirken sıçrayamaması gibi) çünkü gelişimde bireysel farklar esastır. Hep dile getirdiğimiz ve birçok çocuk gelişimi kitabında yazdığı gibi gelişim, basamaklar halinde ilerler. Herkes aynı basamaklardan farklı zamanlarda çıkar. Önemli olan kitaptaki oyunlardan çocuğunuzun sevebileceği nitelikte olanları seçmek ve hatta onun ilgisine ve gelişimine uygun olarak uyarlamak.

Kitapta yaklaşık olarak 250 oyun bulunmaktadır. Bu oyunların içerisinde çocuğunuzun ilgileneceği, seveceği birçok oyun bulabileceğinizi düşünüyorum. Bu oyunların bir kısmı gördüğüm herhangi bir şeyden ilham alarak, bir kısmı ise birden aklıma gelen, bunu mutlaka oynamalıyız dediğim oyunlardan oluşuyor. Aynı zamanda internet sitelerinde gördüğüm, kaynağı belli olmayan, artık anonimleşmiş "Aaa ne kadar güzel bir oyunmuş, ne orijinal bir fikirmiş dediğim" oyunlara da yer verdim. Umarım sizlerin de keyifli anlarına eşlik ederler...

Oyun oynarken en önemli ayrıntı ise oyun arkadaşınızın bu oyundan keyif aldığını gözlemlemektir. İster evde çocuklarıyla oynayan birer anne, baba, dede, büyükanne olun; ister sınıfta uygula-

ma yapan bir öğretmen, ister gelişim destek programı uygulayan bir çocuk gelişimci olun, hissettirmeniz gereken en önemli duygu "Bu oyunu seninle oynamaktan zevk alıyorum"dur. Sizin keyifle katılım sağlamadığınız bir etkinliğe çocuk da uzun süre katılım sağlamayacaktır.

Gerçekten keyif almaya bakın. İçimizdeki çocuk aslında hazır ve nazır olarak bekliyor. Tek istediği birisinin ona "hadi oynayalım" demesi. O halde içinizdeki çocuğun elinden tutun ve kendinizi oyunun akışına bırakın...

► BAŞLARKEN ◄

Hepimizin isteği aynı aslında; mutlu, huzurlu, kendine güveni yüksek çocuklar yetiştirmek. Bunun bir formülü var. Çok gizli bir formül olduğu da söylenemez. Aslında hepimizin bildiği, hepimizin hayatında var olan bir kelimedede saklı bütün sır: OYUN

Oyunun önemi günümüzde sıklıkla vurgulandığından olsa gerek birçok ebeveynin oyun oynamayı bir görev gibi üstlendiğini görüyorum. Sanki ellerinde bir kontrol listesi var.

☐	Yemek yapıldı ve yedirildi	X
☐	Çamaşırlar yıkandı	X
☐	Ütü yapıldı	X
☐	Kitap okundu	X
☐	Oyun oynandı	X

Oyun oynamak bir görev gibi algılandığında yetişkin bundan zevk almıyor ve çocuk bunu hemen hissediyor. Oysaki oyunlardaki amacımız birlikte hoşça vakit geçirebilmek. Ne öğretmek ne de bir zorunluluğu yerine getirmek. Sadece tek amaç var; eğlenmek. Zorunlu olarak oynanan oyunun ne çocuğa ne de yetişkine bir faydası maalesef ki olmuyor.

Aslında biz yetişkinler de oyunlar oynuyoruz. Bir yetişkin olarak "ben hiç oyun oynamıyorum, oyuna vaktim yok ki" desek de aslında hep bir oyunun içindeyiz. Oynuyoruz ama oynadığımızın farkında olamayabiliyoruz. En basitinden kahve içip fal kapatıyoruz. O fincanın içinde kuş, at, kaplumbağa, deve görüp onlardan anlam çıkarmak oyun değil de nedir? Gelecektekilerden haber veremeyeceğimize göre? Gelişimin hangi yönünü destekler dersanız yaratıcı düşünce ve hayal gücü derim herhalde.

Peki ya çocukların gelişimi? Çocuğun gelişiminde oyunun rolü ve bu konuyla ilgili "Ne zaman tek başına uzun süreli oyun oynar?", "Ne zaman oyuncaklarını paylaşır?", "Arkadaşlarıyla ne zaman oynayacak?" gibi soruların cevaplarına "Korkma! İyi Bir Annesin" kitabımda yer vermiştim. Bu bir oyun kitabı olduğuna göre, oyunlarımıza geçmeden önce bu bölüme tekrar yer vermekte fayda görüyorum.

Günümüzde çocuğun gelişiminde oyunun ne kadar önemli olduğu gerçeği biliniyor. Önemli olması bir yana, oyunun çocuğun dünyası olduğu artık herkes tarafından tartışmasız kabul edilen bir gerçek. Oyun deyince aklımıza hep kurallı oyunlar geliyor. Mesela en popülerlerinden birisi olan maşayla ponpon tutma, eşleştirme yapma gibi. Aslında çocuklarımız gün içerisinde o kadar çok oyun oynuyorlar ki biz bunların oyun olduğunun bile farkına varmıyoruz. Unutmayalım çocuklarımız için her şey bir oyun. Özellikle materyal hazırlamadan, oyuncak almadan da çocuğunuzla bir sürü oyun oynuyorsunuz belki ama farkında değilsiniz. Örneğin sabah uyandıığınızda nevresim takımındaki kelebekleri gösterip, onlar hakkında konuşmak da bir oyun, boynunun altından öperek gıdıklamak da bir oyun, kovalamaca oynamak, fış fış kayıkçı, burnuna "biiiiipp" yapmak, hatta size yemek yedirmesi, su içirmesi, katladığınız çamaşırları dökmesi hepsi oyun... Minicik ellerini yüzümüzde dolaştırması da bir oyun! Dışarıda kedilerin köpeklerin peşinden koşmak, hatta "bugün dışarı ne kadar soğuk" demeniz bile oyun! Hani bazı anneler "az mı oynuyorum

acaba" diye soruyorlar ya. Merak etmeyin, çocuk buna fırsat vermez. Çünkü o hep oynuyor zaten, attığı adım bile oyun!

Elbette çocuklarımızın gelişimini desteklemek için materyaller hazırlayabiliriz, planlı oyunlar kurabiliriz. Bunların yavrumuzun gelişimine katkısı tartışılmaz. Ama her gün, her gün orijinal bir oyun yaratmak mümkün mü sizce? Sizin yerinize cevap vereyim "hayır", zaten böyle bir zorunluluk da yok. Vaktimiz ve enerjimiz oldukça, çocuklarımız için araştıralım tabii. Onlar için okuyalım, oyunlar bulalım. Ama bunları yapmak için de yavrumuza ayırdığımız zamandan çalmayalım. 15 dakika keyifli oyun oynayacağız diye araştırma yaparken, "anne ne olur yanıma gel" diyen çocuğumuza "bekle biraz, senin için oyun araştırıyorum" demeyelim. Yanına gidip yerde yuvarlanalım, gıdıklayalım. Emin olun bildiğiniz birçok oyundan daha çok keyif verecektir size. Zaten yapılan araştırmalar göstermiş ki bu boğuşma tarzı oyunlar çocuğumuzun gelişimini en çok destekleyenlerden. Hatta literatürde "rough and tumble play" olarak geçiyor. Türkçesi "itiş-kakış oyunları" ve yapılan araştırmalar özellikle çocuğun sosyal duygusal gelişiminde bu tip oyunların önemli bir rolü olduğunu göstermiş. Yabancı literatür "rough and tumble play" der, biz "hayde breee güreşeliim" der, yerlerde yuvarlanırsınız. Ve bunları yaparken "aman da çocuğumun sosyal duygusal gelişimini ne de güzel destekledim" diye düşünmeyiz. Eğlenceye odaklanırsınız. İşte en güzel oyunlar hem ebeveynin hem de çocuğun eğlenceye odaklandığı zaman ortaya çıkar. Ve biliyor musunuz gelişim en güzel bu oyunlarla, farkına varmadan kendiliğinden desteklenir. Çünkü çocuk sevildiğini hisseder, ailesiyle keyifli zamanlar geçirmenin, bir bütünün parçası olmanın tadını çıkarır.

Oyunla ilgili kafanıza takılan bir sürü soru var biliyorum. Neden yalnız oynamıyor? Ne zaman arkadaşlarıyla birlikte oyunlar kuracak? Bir günde çocuğumla ne kadar oyun oynamalıyım? Neden oyun oynuyoruz? Hep anneyle oyun oynamaya çalışan ço-

cukta tek başına oyun oynama davranışı gelişmez mi? Bunlar ilk aklıma gelenler. Şimdi bunları başlık başlık açıklayalım.

Neden Yalnız Oynamıyor?

Her annenin en büyük hayali, yalnız başına oyunlar kuran, kendi kendine saatlerce oyun oynayan bir çocuk! Tabi ki o günler de gelecek. Ama çocuğun buna gelişimsel olarak hazır olması gerekli. Malum üç yaşından önce annesiyle birlikte olmak en büyük ihtiyacı. Dolayısıyla tüm oyunlarda anne ve çocuk başrolde oluyor. Öylesine yapışık bir dönem. Yaşarken oflatıp puflatan, geride kalınca gözlerdeki buğuyla özlenen bir dönem...

Gelişimsel olarak bakmaya devam ettiğimizde yaklaşık üç yaş civarında 10-15 dakika tek başına oyun oynayabildiğini görüyoruz. Ama her zaman söylediğimiz gibi gelişimde bireysel farklar var. Kimisi bu yaşlarda bir saat oynar, kimisi beş dakika. Zamanla çocuğun tek başına geçirdiği süre uzar. Ve gün gelir "yalnız kalmak istiyorum anne" söylemiyle kendinizi kapının dışında bulursunuz.

Gelişimsel olarak hazır olmadığı halde çocukları yalnız oyun oynamayı öğretsin diye kendi işlerine yoğunlaşan, hatta bazen oynamayı öğretsin diye çocuklarını göz yaşları içerisinde bırakan ebeveynlere üzülerek şahit oluyorum. "İşim var, sen oyna" diyerek saatlerce telefonda konuşup, "bak işte ne güzel oynadın" diyen ebeveynleri görüyorum. Aslında burada siz telefonla konuşurken çocuk oynamıyor, kendisini oyalıyor. Yani aslında onun istediği sizinle oynamak ve bunun için oyalanıyor. Ama oyalanırken de tabi ki yine oyunu seçiyor. Bazı çocuklar ise kendisini oyalayamıyor. Bu durumda ağlıyor ya da agresif davranışlar sergileyebiliyor. Bu mizaç farklılıklarından kaynaklanıyor.

Peki, yalnız oynamadığı 0-3 yaş arasındaki dönemde ne yapalım? İşlerimize dahil edelim. Yemek yaparken güvenli bir şekilde

yanımızda oturtalım. Mutfak tezgâhımız müsaitse ve çocuğumuzu düşme konusunda kontrol altında tutabilecekseniz oturtalım. Salata yaparken elleriyle karıştırın, kaşıkla yemeğe nohutları aktarın, kek yaparken çırpın, içine sütünü, yağını koysun, yemeğe tuzunu atın, kurabiye yoğursun... İşte bunlar harika oyunlar. Mutfak zaten aslında başlı başına duyu gelişimini destekleyen bir oyun atölyesi! Çeşit çeşit kokular, dokular, problem çözme becerisini geliştirecek aktiviteler, küçük kasların gelişimini destekleyen oyunlar hep mutfaktan çıkıyor. Hem de anneler işlerini yapmış oluyorlar. Tamam, ilk başta iki kat daha zor oluyor çocukla yemek yapmak. Dökülüyor, saçılıyor! Her taraf un, yağ, şeker oluyor ama zamanla bu dökmeler en aza iniyor. Hem çocuğumuzun "Ben anneme yardım ettim. Ben becerikliyim. Ben başarılıyım!" şeklinde kendine güveni pekişiyor.

Tabi bazı durumlarda çocukları mutfak aktivitelerimize dahil edemiyoruz. Örneğin kızartma yapacağız. Çocuğu tezgâha oturtamayız. O patlıcanlar, biberler çatır çutur kızarıırken yavrumuza yağ sıçrayabilir sonuçta. O zaman ocaktan uzak bir köşede oyun kurabilirsiniz. Örneğin plastik bardakları üst üste nasıl dizeceğini ve topu yuvarlayarak nasıl yıkacağını gösterebilirsiniz. Tabi önce bardakları verirsiniz, belki de kendi kendine kule yapmayı keşfeder. O sırada siz bir parti kızartmayı bitirmiş olursunuz.

Tam bu noktada şöyle bir yanlış algının varlığına değinmek istiyorum. Evet, oyun çocuğun hayatı ama oyun oynamayı bilerek doğmuyor. Ama her şeyi de öğretmeye çalışmamak lazım. Örneğin çocuğumuza yeni bir oyuncak aldığımızda "bak bu düğmeye basacaksın", "bak kedi, nasıl ses çıkarıyor kedi, bas buraya", "bak yavrum kırmızı, neredeymiş kırmızı" gibi öğretmeye yönelik davranışlarda bulunuyoruz. Oysaki çocuğumuz yeni bir nesne/oyuncakla karşı karşıya kaldığında, ona bu yeni oyuncakı keşfetmesi için zaman tanımalıyız. Bırakın istediği gibi oynasın. Yere vursun sesini dinlesin, ağzına alsın tadına baksın, evirsin çevirsin, farklı

açılardan görünümüne baksın... Korkmaya gerek yok! Zamanla kendisi nasıl oynaması gerektiğini keşfedecek! Ona bu fırsatı tanıyarak, çocuğumuzun hem yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimini destekleyeceğinizi hem de onun "yapabiliyorum" duygusunu pekiştirerek kendine güvenini artıracığınızı unutmayın. Bırakalım önce kendi keşfetsin. Kendi kendine öğrenmeyi öğrensin. Biz de bu arada bir parti kızartmayı daha tamamlayalım.

Örneğin bardaktan piramit yapmayı gösterdiniz, sonra piramidi topla yıktınız. Çocuğunuz görüş alanınızdayken 5-10 dakika yalnız bırakıp, oynamasına fırsat verebilirsiniz. Çağırınca hemen giderseniz, bu şekilde kendi kendine oyun oynama yolunda küçük adımlar atmaya başlayacaktır.

Sözün özü zamanı geldiğinde normal gelişim gösteren her çocuk elbette yalnız başına oyunlar kuracaktır. Yani çocuk yalnız oyun oynamıyor diye üzülmemek lazım. Gelişimsel olarak hangi dönemde olduğunu bilmek ve ona göre hareket etmek lazım. Ücretsiz izin aldım hiç yanından ayrılmadım ondan yalnız oyun kuramıyor, hep benimle oynadı, ondan böyle oldu gibi düşünceleri aklınızdan uzaklaştırın ve bana inanın. Korkmayın! Gelişimsel olarak hazır olduğunda yalnız oynayacaktır.

Arkadaşlarıyla Ne Zaman Oynayacak?

"Neden arkadaşlarıyla oynamıyor?", "Bizim çocuk asosyal mi?", "Biz sosyal insanlarız bu çocuk neden böyle oldu?"

Panik yok! Normal gelişim gösteren her çocuk zamanla arkadaşlarıyla oyunlar oynamaya başlar. Hatta arkadaşlarının yanından ayrılmak, oyuna ara vermek istemez. Hayal gibi mi? O zaman hayallerin gerçekte olacağına inanın.

2 yaş öncesinde oyun: Bu dönemde çocuklar tek başlarına oynarlar. Oyunlarında, oynadıkları materyale (oyuncak değil, materyal di-

yorum, çünkü kaşık, pipet, vb. her şeyle oynayabilirler) dokunmak, bu materyali ağızına almak, atmak, sallamak, sesini dinlemek normal davranışlardır. Bu onun oyunudur ve bu şekilde keşfeder. Eline aldığı her şeyi sallar, atar, ağızına götürür. Bunlar normaldir ve aslında oyundur. Bu şekilde dünyayı tanır. Yani yaramazlığından atmıyor! Oynamak, keşfetmek için atıyor. Bu dönem adı üstünde "oral" dönem olduğu için her şeyi ağızına götürmesi de çok normal. Bir taraftan dişler kaşınıyor, bir taraftan da ağızına alarak keşfediyor aslında. O halde bu dönemde boncuk, nohut, çiçek tohumu, leblebi gibi küçük nesnelere dikkat etmekte fayda var. Sadece ağızlarına almakla kalmıyor, minik burunlarına, şirin kulaklarına da sokuveriyorlar! Ama korkma yaramazlıktan değil, keşfetmek için yapıyorlar!

0-2 yaş döneminde çocuğumuzun yanına oturan bir başka çocukla arkadaşlık ilişkisi kurması, paylaşa paylaşa oynaması çok ütopik isteklerdir. Özellikle 6-18 aylar arasında bulunan bebekler için yanında oturan bir başka çocuğun, önündeki oyuncaktan farkı yoktur. O yüzden onu itebilir, çimdikleyebilir, ağızına almaya bile çalışabilir. Bunlar bebeğiniz asosyal olduğu için değil, normal gelişimsel süreçteki keşif davranışının ürünü olarak ortaya çıkar. Tabi bırakın ısırısın diyemeyeceğim! Elbette ki başka çocuklara zarar vermenin doğru olmadığını göstereceğiz. Hatta anneler bu dönemde "hadi cici yapalım" diye severler ya işte, böyle böyle sevmeyi göstereceğiz. Ama kızmayacağız, bağırmayacağız, yaramaz diye etiketlemeyeceğiz ve asosyal olacak diye korkmayacağız anlaştık mı?

Peki, bu dönemin en güzel oyuncacı nedir bilin bakalım? İtmeli çekmeli oyuncaklar mı? Farklı dokuları içinde barındıran kitaplar mı? Çıngıraklar mı? Diş kaşıyıcılar mı? Elbette bu yazdıklarımın hepsi bu yaş dönemi için güzel oyuncaklar ama en en en güzeli bunlar değil. Ne mi? ANNE! Evet bu yaş döneminin en güzel oyuncacı annedir. Çocuğun kaygılarından arınması, kendini güvende

hissetmesi, duygusal olarak rahatlaması ve güven duygusu içinde keşiflerine devam etmesi için en çok anneye ihtiyaç duyar. "Bu çocuğun elinde oyuncak oldum" diyorsunuz ya bazen, haklısınız oldunuz ama bu çocuğunuzun gelişimini öyle olumlu etkiliyor ki...

Bazı anneler "hep anneye oynarsa kendi kendine oynamayı öğrenmez" diye endişeye kapılıyor. Ama 0-3 yaş arasında çocuğun hep anneye oynamak istemesi çok normal. Gelişimsel süreç içerisinde bu durum değişecek elbette. Ama ilk üç yıl korkmayın oynayın.

2-3 yaş arasında oyun: Bu dönemde çocuklar tıpkı televizyon izler gibi diğer çocukları izlerler. Çocuğunuzu parka götürürsünüz, dikkatle diğer çocukları izler fakat onlara katılmaz. Hatta araya mutlaka mesafe koyar ama pür dikkat izler. Diğer çocuklar nasıl oyun oynuyor, nasıl tırmanıyor, nasıl konuşuyor gözlemler ve bu gözlemlerini ileride kullanmak üzere kaydeder. Bu dönemdeki çocuklarımız için "çekingen bu", "yabani", "asosyal" gibi etiketler kullanmayalım. Çünkü gözlem evresinde. Uzakta kalması, diğer çocuklara katılmaması normal gelişimsel sürecin bir parçası. Düğünde kızlarını oynamak için piste sürükleyen anneler gibi "hadi git onlarla oyna" diye çocuğunuza çok baskı yapmayın. Diğer çocukların yanlarına gitmeyi teklif edebilirsiniz tabi. Ama istemezse bırakın rahatça gözlemlesin. Çok yakında bu gördüklerini taklit edecek.

3-4 yaş arasında oyun: Bu dönemde çocuğumuz diğer çocuklarla yan yana oynar. Ama herhangi bir paylaşım sözkonusu değildir. Sadece aynı mekânı paylaşırlar. Sosyal iletişim ya hiç kurulmaz ya da yok denecek kadar azdır. Herkes yan yana kendi oyununu, oyuncağını oynar. Bu oyun ve oyuncaklarda ortaklık yoktur. Yani biri bebeğiyle oynarken, diğeri arabasıyla oynar. Herkes kendi dünyasında ama aynı ortamda oyunlarını oynamaya devam eder. Aslında ebeveynler bu dönemde çocukların birlikte

oynadığını düşünebilirler ama ortada birlikte oynanan bir oyun yoktur. Sadece yan yana bulunup, paralel oyun oynarlar hepsi bu. Bu durum gelişimsel olarak normal bir basamaktır. İki yaşında sadece diğer çocukları gözlemleyen çocuğumuz, artık diğer çocuklara biraz daha yaklaşmıştır.

4-5 yaş arasında oyun: Müjdeee müjdeee! Artık çocuğumuz arkadaşlarıyla oynamaya başlıyor. Hatta zaman zaman işbirliği yaptıklarını bile gözlemleyebiliyoruz. Bir hayalin gerçek olması böyle bir şey işte! Hatta bu dönemde grup olarak da oynayabilirler. Oyun materyallerini paylaşabilirler.

Bu dönem oyununun en büyük özelliklerinden birisi "sembolik oyun" yani -miş gibi oyunlardır. Aslında -miş gibi oyunlar iki yaşından sonra başlarlar. Üç yaşından sonra yoğunluk kazanır ve literatür ortalama yedi yaşına kadar devam eder dese de bence sembolik oyun ömür boyu devam eder; -miş gibi oyunlar, -miş gibi hayatlar ne çok çevremizde değil mi? Neyse konumuz çocuk, konuyu dağıtmadan geri dönüyorum. Bu dönemde çocuk yalancıkta yemek yer, at olur koşar, elindeki boruyu bükerek güneş olur, bükerek top olur. Geçin bir çocuğun karşısına. Elinizde top yokken "sana topu atıyorum tut!" deyin coşkuyla! Emin olun o aslında olmayan hayali topu tutacaktır. Daha tutmayanını görmedim ben. Bu sembolik oyunlar sayesinde günlük yaşamda gördüklerini taklit etmeye başlarlar. Bebeklerine banyo yaptırırlar, yemek yaparlar, araba kullanırlar, köpek beslerler, kaydırdan kayar gibi yaparlar. Bu onlar için hayatın bir provasıdır. Hayatı oyunlarında yaşarlar!

5 yaş sonrasında oyun: Hiç tek başına ya da arkadaşlarıyla oynamayacak sandığımız çocuğumuz bu evrede artık arkadaşlarıyla oynamakla kalmıyor, kurallı oyunlar oynuyor. Kurdukları oyunların artık bir amacı var. Oyunlarında işbirliği yapıyor, rol dağılımında

üzerine düşen görevi gerçekleştiriyor. Arkadaşlarıyla birlikte hareket ederek oyun kuruyor. Ne harika değil mi?

Peki, siz ne mi yapıyorsunuz? O özlemini çektiğiniz sıcak kahveyi içmenin zamanı geldi artık. Çocuk kahkahaları eşliğinde afiyet olsun.

Çocuğumla ne kadar oynamalıyım?

Bir düşünelim, ne kadar oynamalıyız acaba? Beş saat! Çok mu geldi? O zaman hadi üç olsun! Şaka şaka!

Aslında bunun kesin, kanun gibi net bir cevabı yok. Şimdi burada bir saat desem, bir saat dolduğunda çocuk "Anne ne olur biraz daha oynayalım" derken "Olmaz yavrum uzmanlar bir saat diyor, sana ayrılan sürenin sonuna geldik" demeyeceğiz herhalde. Ya da diyelim ki çocuk sıkıldı "Anne oynamak istemiyorum artık" diyor, siz "Olmaz bir saati daha tamamlamadık, on dakika daha oynayacağız. Şimdi ben köpek oluyorum, sen kedi hadi hadi" diye çocuğumuzu zorlayacak halimiz de yok!

Her çocuğun, her ailenin yapısı, imkânları, ihtiyaçları bambaşka. Dolayısıyla çocuğunuzu ve sizi tatmin edecek süreyi siz belirleyeceksiniz. Aslında oyun oynarken bu süre kendiliğinden şekilleniyor! Bir gün iki saat oynuyorsunuz bir gün kırk beş dakika mesela. Oyunun doğasında spontanlık vardır. Dolayısıyla süreler de değişkenlik gösterir.

Bu noktada aslında önemli olan süre değil niteliktir. Televizyon açık, bir taraftan dizimizi izlemeye çalışırken, bir taraftan da oyun oynamaya çalıştığımızda çocuğumuzla nitelikli bir zaman dilimi geçirdiğimiz söylenemez. "Anne hadi, anne şimdi vız de, anne vız de! Anne vızzz!!!" Anne duymuyor ki dizi en heyecanlı yerinde!

Çocuğumuzla ne oynarsak oynayalım odak noktamız çocuğumuz olsun. Diğer uyarıcılara gözünüzü, kulağınızı, zihninizi kapatın. Çocuğunuza odaklanın. Kırk beş dakika, bir saat nitelikli geçirilen zaman bazen gün boyu evde birlikte olmaya bedel olabilir.

Neden oyun oynuyoruz?

Çocuklarımız için oyun oynamak yemek kadar, su kadar elzem. Sürekli oyun oynamak istiyorlar değil mi? Biz de onlarla bir sürü oyunlar oynuyoruz. Bu oyunlar sayesinde çocuklarımız kendilerini aslında ifade ediyor, duygu ve düşüncelerini ortaya koyuyorlar. İşte oyun terapisi de günümüzde bu nedenle o kadar yaygınlaştı. Çocuk oyun sırasında kendisini saklamıyor, içindeki tüm duygu yoğunluğunu, onu strese sokan, mutlu eden, üzen her şeyi ortaya koyuyor. Fakat biz ebeveynlerin çocuklarımızla asıl oynama nedenimiz onların yanında olduğumuzu, onlara destek verdiğimizizi, onlarla birlikte olmaktan keyif duyduğumuzu hissettirebilmek. Anılarında güzel izler bırakabilmek. Çocuğumuz bir yetişkin olduğunda "Hiç unutmam bir gün annemle salon minderlerinden gemi yapmıştık ama minder patlayıp her yer yün olmuştu. Annem 'gemimiz battı haydi denize atlayalım' diyerek yünlerin içine atlamıştı. Ne deli kadındı şu annem" derse fena mı olur yani?

Mutlu, özgüveni yüksek, sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek istiyoruz. Bunun formülü fikirlerine saygı duyarak, çocuğumuzun da kendine özgü davranışları olabileceğini kabul etmekten geçiyor. Bunu hissettirmenin yolu ise oyundan geçiyor. Çocuğu karşınıza oturtup "fikirlerine saygı duyuyorum, sen saygı duyulacak bir varlıksın" demek ne kadar etkili olur tartışılır ama oyun içinde bunu hissettirmenin yerini hiçbir kelime, cümle alamaz. Çünkü bazı duygular hissettirilir. İşte oyun da bu duyguları hissettirmenin en sihirli yoludur.

Çocuğumun zekâsı gelişsin aman en zeki çocuk benimki olsun, okulları birincilikle bitirsin, burslar kazansın diye oyun oynanmaz. Mutlu olsun, özgüveni yüksek olsun, onu sevdiğimi değer verdiğimi hissetsin diye oynanır.

Ayrıca zekâ, gelişimin sadece bir yönü. Evet renkleri, sayıları, şekilleri öğrensin. Ama günaydın demeyi, sırasını beklemeyi, rica etmeyi, çatal kaşık kullanmayı, elini yıkamayı/kurulamayı, kıyafetlerini giymeyi, ayakkabısını bağlamayı, kalem tutmayı, merdiven inip çıkmayı vb. de öğrensin. İşte bütün bunları oyunla öğretiyoruz çocuklarımıza.

Ayrıca bir sır vereyim mi? Nasıl bir oyun oynarsanız oynayın çocuğunuzun gelişimi desteklenecek zaten. Siz çocuğunuzla oynayın ve bundan keyif alın yeter.

» EVDE OYUN VAR! «

Bazen bir kaşığın bazen bir pipetin bazen sabah yediğiniz yumurtanın kabuklarının bazense bir bulaşık süngeri ya da lavabo fırçasının oyuncak olabileceğini, hatta yüksek meblağlar ödeyerek aldığınız o oyuncaklardan daha eğlenceli olabileceğini hiç düşündünüz mü? Dahası var. Hem de bu oyunlar çocuğunuzun gelişimini destekler derseniz ne dersiniz?

Hani kafanızı kurcalayan bir soru var ya "Az mı oynuyorum acaba?" diye, çocuğunuz buna fırsat vermez çünkü o hep sizinle oyun oynar. Siz farkında olsanız da olmasanız da çocuğunuzun her anı bir oyun ve çevresinde ki her şey bir oyun materyali. Önemli olan bunun farkına varıp, anın tadını çıkarabilmek. Oyunun, oyuncağın niceliğinden çok niteliğine yoğunlaşabilmek.

İşte bu kitap "bugün çocuğumla ne oynasam" sorusunun yanıtını içeriyor. Hem de evinizde kolaylıkla bulabileceğiniz malzemelerle. Karton kutularla, plastik tabak ve bardaklarla, fırçalarla, elbise askılarıyla, yapraklarla, pipetlerle, tuvalet kâğıdı rulolarıyla, şişe kapaklarıyla, mandallarla ve hatta çoraplarla bile bir sürü oyunlar oynayabileceğinizin mümkün olduğunu gösteriyor.

► TAM DONANIMLI DUYU ATÖLYESİ: MUTFAK ◄

Bazı ebeveynlerin salonda, mutfakta oyunlar oynanmasına karşı olduklarını gözlemliyorum. Peki ya siz? Mutfakta oyun mu olurmuş diyenlerden misiniz? Cevabınız evetse, sizlerin fikrini değiştirmeye hazırım. Çünkü mutfak tam bir oyun atölyesi ve çocuğun gelişiminin her yönünü destekleyen tam teşekküllü bir gelişim ünitesi.

Örneğin sadece buzdolabının içini düşünelim. Mandalinadan, limondan, hatta karnabahardan, buz kalıplarından, yumurta kabuklarından, kakaodan ve daha buzdolabına koyduğunuz onlarca şeyden oyun üretebilirsiniz. Mutfak, kokular, sesler, farklı dokulardaki yiyeceklerle tam bir duyu atölyesi. Sadece şeftalinin tüylü yüzeyi ve kabağın kayganlığını düşünün bir kere! Başka hangi malzemeyle bu kadar güzel bir duyu etkinliği yapabilirsiniz ki? Hem de günlük yaşam becerilerinin gelişimini de desteklemiş olursunuz. İleride siz çocuklarınızın yanında olmasanız bile, kendi kendine yetebilen bir birey olması yönünde çocuklarınıza destek vermiş olursunuz.

Bir de mutfaktan çıkan sesleri düşünelim. Ocağın üzerinde cızır cızır kavrulan soğanın sesi, fokur fokur kaynayan suyun sesi, bu laşık makinesinin, buzdolabının sesleri, musluktan çıkan sesler ve daha neler neler... Bunlar ilk aklıma gelenler. İşitsel algının gelişmesi için daha iyi bir atölye bulamazsınız kendinize.

Peki kokular? Ocakta sararan soğanın, pişen yemeklerin, baharatların, yiyeceklerin kokusu, çöp kokusu, çürüyen meyve sebze kokusu, buzdolabının kokusu, kaşıkların kokusu ve daha birçok koku!